

LAKIALOITE 3/2011 vp

Laki alkoholilain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan muutettavaksi alkoholilakia (1143/1994) siten, että alkoholin anniskelu kello 1.30:n jälkeen kielletään ilman mahdollisuutta harkinnanvaraiseen jatkoaikaan, sekä si-

ten, että alkoholin anniskelu lasten ja nuorten suosimissa tiloissa kielletään.

PERUSTELUT

Alkoholi on pysynyt vuosikymmeniä merkittävänä kuolinsyynä Suomessa. Vuonna 2008 alkoholiperäisesti kuoli 2 136 suomalaista, suurin piirtein yhtä monta kuin edellisenä vuonna. Alkoholikuolemat ovat työikäisillä paljon merkittävämpi kuolinsyy kuin esimerkiksi yleisin verenkiertoelinten sairaus, sepelvaltimotauti.

Yli 2 000 kuolemaa vuodessa kuvaa laajempaa kansanterveydellistä ja -taloudellista ongelmaa. Tähän määrään verrattuna moninkertainen määrä ihmisiä kärsii alkoholismista ja/tai alkoholiperäisistä sairauksista. Lisäksi terveys on vain yksi osa-alue, jolla alkoholi aiheuttaa yksilöllisiä ja yhteiskunnallisia haittoja. Valtaosa väkivaltarikoksista tehdään juopuneena: esimerkiksi pahoinpitelyitä tehdään noin puolet useammin päihtyneenä kuin selvänä. Sosiaaliset ongelmat, kuten syrjäytyminen, kytkeytyvät usein alkoholinkäyttöön. Tilastoista voi päätellä, että alkoholi on yksilön terveysriskinä sekä kansanterveydellisenä ja kansantaloudellisena ongelmana

erittäin suuri, ja alkoholinkulutukseen on puuttettava myös lainsäädännöllä.

Alkoholin haitat eivät pitkällä aikavälillä tarkastellen ole Suomessa vähentyneet valistuksesta ja terveystkasvatuksesta huolimatta. Pikemminkin päinvastaista kehitystä kuvaa se, että alkoholikuolemien määrä on kahdenkymmenen viime vuoden aikana kaksinkertaistunut.

Päihdekasvatus, tiedonvälitys ja alkoholisminkin katkaisuhuolto ovat edelleen tärkeitä keinoja alkoholin kysyntään vaikuttamisessa. Tilastojen valossa nämä toimet eivät ole riittäviä alkoholin haittojen vähentämiseksi, ja sen vuoksi on merkittävää vaikuttaa lainsäädännöllä myös alkoholin tarjontaan. Tässä lakialoitteessa ehdotetaan muutosta alkoholin anniskeluaikoihin ja anniskelupaikkoihin. Nämä muutokset voidaan tehdä muuttamalla osa nykyisen lainsäädännön harkinnanvaraisesti toteutettavista pääsäännöistä sitoviksi.

Nykyisessä laissa pääsääntönä on, että alkoholin anniskelun tulee loppua kello puoli kaksi

yöllä. Jatkoanniskeluajan myöntämisestä kolmeen tai neljään yöllä on kuitenkin tullut maan tapa poikkeustapauksen sijaan. Sitova säädös anniskelun lopettamisesta puoli kahdelta on kansanterveydellisesti ja lopulta myös kansantaloudellisesti — viitaten alkoholin tuomien laajamittaisten terveysongelmien hoidon hintaan sekä alkoholikuolemien ja sairauksien myötä menetettyyn tuotantoon — perusteltua. Nykylainsäädännössä pääsääntönä on myös, että lasten ja nuorten suosimissa tiloissa ei tule tarjoilla alkoholia. Luvan myöntäminen on kuitenkin harkinnanvaraista. Useissa lasten ja nuorten suosimissa kohteissa ja tilaisuuksissa, kuten huvipuistoissa, alkoholia tästä syystä anniskellaan. Lakia tulee tämän vuoksi muuttaa siten, ettei harkinnanvaraisuutta anniskeluluvan myöntämiseen lasten ja nuorten suosimien tilaisuuksien ja tilojen kohdalla ole.

Näillä toimilla voidaan puuttua alkoholin tarjontaan ottaen kuitenkin huomioon yksilön-

vapaus ja täysi-ikäisten alkoholin nauttimisen yleinen hyväksyntä lainsäädännössä: ehdottamani muutokset koskevat alkoholilainsäädännössä jo esiintyvien normien harkinnanvaraisuuden poistamista. Muutokset eivät ole suuria, kun ajatellaan lakitekstin ja viranomaisten velvollisuuksien muutosta, mutta niiden vaikutus alkoholin haittojen vähentämisessä voisi olla merkittävä, koska muutokset pureutuvat humalahakui- seen juomiseen sekä alkoholinkäytön mallioppi- miseen. Näin niiden vaikutusten alkoholihaitto- jen kokonaisuuteen voi olettaa olevan suhteessa suurempia kuin aiheutuva kulutetun alkoholin määrän lasku.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

*että eduskunta hyväksyy seuraavan la-
kiehdotuksen:*

Laki

alkoholilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alkoholilain (1143/1994) 21 d §:n 2 momentti ja 26 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 764/2002, sekä

lisätään 21 d §:ään, sellaisena kuin se on laissa 764/2002, uusi 3 momentti ja 23 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 764/2002, uusi 3 momentti seuraavasti:

21 d §

*Anniskeluluvan rajoittaminen tai myöntämättä
jättäminen eräissä tapauksissa*

Anniskelulupa tulee jättää myöntämättä jos:

- 1) anniskelulupaa haetaan pääosin lapsille tai nuorille tarkoitettujen tai heidän käyttämiensä tilojen yhteyteen tai välittömään läheisyyteen tai paikkaan, jossa elinkeinotoiminnan on katsotta- va kohdistuvan pääosin lapsiin ja nuoriin;
- 2) anniskelulupaa haetaan urheilutapahtu- maan tai tilaisuuteen, joka on luonteeltaan per-

hetapahtuma tai johon muuten osallistuu run- saasti lapsia ja nuoria.

Anniskelulupa voidaan jättää myöntämättä tai lupaviranomainen voi rajoittaa anniskelu-aikaa, anniskelualuetta, anniskeltavien alkoholijuo- mien lajeja tai asiakaspaikkojen lukumäärää taikka asettaa anniskelun valvonnan ja järjestyk- senpidon kannalta tarpeellisia ehtoja, jos:

- 1) anniskelulupaa haetaan työnantajan työntekijöille järjestämään lounasruokailuun; tai
- 2) anniskelupaikan sijainti on sellainen, että lupaviranomaisella on saatujen selvitysten ja lausuntojen perusteella syytä epäillä, että annis-

kelutoiminnasta aiheutuu asuinympäristölle, yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle tai yhdyskunnan palveluille ja toiminnoille häiriöitä tai muita kielteisiä seurauksia.

23 §

Anniskelupaikan järjestys

— — — — —
Alkoholin anniskelun anniskelupaikassa tulee päättyä viimeistään kello 1.30.

26 §

Anniskelua koskevat tarkemmat säännökset

Anniskelun lupaviranomaisista, anniskelumääristä, maksutavoista ja laskunantovelvollisuudesta anniskelussa, anniskeluhenkilökunnan ikärajoista sekä alkoholijuomavaraston luovuttamisesta liikkeen toiminnan loppuessa tai sen siirtyessä toiselle omistajalle säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 2011

Tuula Väättäinen /sd